

VOOR U GELEZEN...

15 DECEMBER 2010

TEN GELEIDE

Hierbij bieden wij u de oktober 2010 editie aan van Voor u gelezen... Met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. In oktober is er veel media-aandacht geweest voor de start van de nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk. Opvallend daarbij was het pleidooi van Prof. Saleh voor het aannemen van de UPG-status door de nieuwe landen binnen het Koninkrijk. Verder was er de berichtgeving dat de Valero-raffinaderij in december klaar zal zijn voor de herstart. In oktober verschenen ook de eerste resultaten van de recent gehouden volkstelling. Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. Wij wensen u veel leesplezier! Voorts maken wij u er graag attent op dat de website van het Genootschap Nederland-Aruba in een nieuw jasje is gestoken. Zie www.genootschapnederlandaruba.nl.

Koninkrijks en EU-relaties

Amigoe 11-10-10: 'Na jaren polarisatie, nu naar vruchtbare samenwerking'

ORANJESTAD — Premier Mike Eman (AVP) verwacht nu de Nederlandse Antillen ophouden te bestaan, dat de samenwerking 'harmonieuzer en vruchtbaarder wordt'. Hij zei dit bij de festiviteiten gisteren in Curaçao waar hij onder meer de nieuwe premier van het land ontmoette, Gerrit Schotte (MFK).

De bewindspersonen wisselden telefoonnummers en e-mailadressen uit, om direct met elkaar in verbinding te kunnen staan indien nodig, aldus Eman. Want erkent de Arubaanse premier, goede relaties tussen landen, heeft ook te maken met goed, persoonlijk contact tussen regeringen. Na het ceremoniële afscheid van het land Antillen en de festiviteiten, zegt hij toch nog steeds gemengde gevoelens te ontwaren. "Ik weet na vandaag niet of Aruba nou als de inspirator of boosdoener wordt gezien." Bij de Status Apart van Aruba, zegt Eman, was dat toch anders: "Er was haast geen sprake van gemengde gevoelens, juist veel enthousiasme." Toch verwacht de premier veel van de nieuwe toekomst van de landen in het Koninkrijk. "Aruba heeft dit altijd al benadrukt. Namelijk dat samenwerking op basis van vrijwilligheid een veel hechtere samenwerking zal zijn dan als deze vanuit een staatkundig systeem geforceerd wordt opgelegd."

Eman verwacht dan ook dat de relatie tussen de landen in het Koninkrijk 'gezonder worden na jaren van polarisatie en conflicten'. Dit omdat de landen nu een staatkundige structuur hebben waarvoor 'ze gekozen hebben en niet die 300 jaar geleden door een koloniale macht is opgelegd'. Met de nieuwe Nederlandse premier Mark Rutte voorziet hij ook geen problemen; beide bewindspersonen hebben volgens Eman in het verleden al vaker met elkaar van doen gehad en dat ging goed. "De factor Wilders blijft natuurlijk wel een opgave, maar we gaan eraan werken."

Verbondenheid

Koningin Beatrix zond gisteren ook een telegram naar de Arubaanse gouverneur Fredis Refunjol waarin zij 'haar diepe verbondenheid met de inwoners van Aruba' uitsprak. Met het telegram wil de koningin ook stilstaan bij de bijdrage die Aruba heeft geleverd aan de staatkundige vernieuwingen in het Koninkrijk. Gouverneur Renfunjol was overigens gisteren ook bij de festiviteiten in Curaçao aanwezig. Van daaruit heeft hij ook de nieuwe gouverneur van Sint Maarten gefeliciteerd met de Status Aparte van het eiland.

Amigoe 15-10-10: Nieuwe officieren van justitie: 'Een dynamisch duo'

ORANJESTAD — Vol met energie en enthousiasme is de uit Rotterdam afkomstige Vreneli Adrienne Vreeling (34) tegelijkertijd met de Deventerse Lars Stempfer (36) per 1 oktober begonnen als officier van justitie bij het Openbaar Ministerie (OM). Beiden hebben ze de opleiding Rechterlijke Ambtenaar In Opleiding (Raio) met succes afgerond en ruime ervaring als officier.

Beide officieren mogen evenwel nog geen zaken voor de rechter brengen. Ze moeten eerst nog beëdigd worden. Wanneer deze beëdiging plaatsvindt, is nog niet bekend maar zal niet lang op zich laten wachten, zo verwacht het OM. In de tussentijd houden de nieuwe officieren zich bezig met kennismakingen met alle afdelingen en overheidsinstanties waar ze mee gaan samenwerken. Bovendien nemen ze de dossiers door, die ze straks als volwaardige officier zullen behandelen en proberen ze hun collega officieren waar mogelijk te ontlasten.

Amigoe 22-10-10: Liewu nieuw hoofd VNO

ORANJESTAD — Geneviève Liewu is de nieuwe Vertegenwoordiger van Nederland op Aruba. Ze werd gisteren tijdens een receptie voorgesteld aan genodigden.

Ze vervangt Myriam Jacobs die vorig jaar werd aangesteld als plaatsvervangend Vertegenwoordiger na het vertrek van Ronald de Kort. Voorheen werkte Lieuw onder meer op het bestuursdepartement van het ministerie van Justitie in Den Haag in verschillende functies als afdelingshoofd en projectleider. Ze heeft rechten gestudeerd en werkte enige tijd als juridisch medewerker voor de Nederlandse overheid.

Amigoe 23-10-10: 'Eilanden moeten gaan voor UPG-status'

ORANJESTAD — Professor Jaime Saleh, oud-gouverneur van de Nederlandse Antillen, pleitte gisteravond tijdens het jaarlijkse zakendiner van de Arubaanse Kamer van Koophandel (KvK) voor het aannemen van de UPG-status door de nieuwe landen binnen het koninkrijk. Ook pleitte hij voor meer samenwerking tussen de koninkrijkspartners. Aruba moet hierbij volgens hem een voortrekkersrol vervullen en een sociaaleconomische seminar organiseren.

Tijdens de zeventiende 'Annual Business Dinner Meeting' van de Kamer van Koophandel dat werd gehouden in de Prikichi-balzaal van het Hyatt hotel, gaf professor Saleh aan dat de nieuwe autonomie dat binnen het koninkrijk is ontstaan gezien moet worden als een politieke kracht om naar buiten te treden en niet als een reden om af te zonderen 'uit naïeve zelfredzaamheid in een geglobaliseerde wereld.' Saleh stelde het instellen van een regelmatig terugkerend seminar, waarbij de publieke en privésectoren van alle landen binnen het koninkrijk een of twee keer per jaar bij elkaar komen om sociaaleconomische kwesties binnen het koninkrijk te bespreken. "Geen staatkundige of overheidsgerichte discussies, daar hebben we al genoeg gedaan in de afgelopen jaren. Laten we het gaan hebben over wat de mensen op straat treft." De oud-gouverneur spoorde de Arubaanse regering aan om hiervoor het initiatief te nemen en de eerste seminar te organiseren in de eerste kwartaal van 2011. Eerdere pogingen om een dergelijke seminar te organiseren in de jaren '90 mislukten, maar Saleh is van oordeel dat de tijd rijp is, nu er een nieuwe staatkundige opzet met nieuw verkozen regeringen is.

De doorzettende Europese integratie drijft een wig op politiek en beleidsmatig gebied tussen de landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden, zo stelt Saleh. Nederland is lid van de Europese Unie, maar onze eilanden niet. De eilanden hebben een LGO-status en niet meer dan dat. Saleh vindt dat overstappen naar een UPG-status wenselijk is, omdat zo op grote financiële steun kunnen rekenen. Maar ook nu al, zonder die status aan te nemen, kan gebruik worden gemaakt een groot aantal voorzieningen. Saleh vraagt zich af waarom dit niet wordt gedaan. "Het enige argument dat ik hoor is dat dit onze autonomie zou aantasten. Maar dit heeft helemaal niets te maken met autonomie! Dat argument is niet meer van deze tijd." Saleh wijst erop dat andere landen, waaronder Turkije, staan te popelen om deel te worden van de EU. "Isolatie leidt tot stopzetting van de economische groei."

Voor Saleh nam KvK-voorzitter Sheila van Veen het woord. Zij richtte zich in haar toespraak met name op de uitdagingen die de Arubaanse middenstanders en de maatschappij nu treffen. Het gaat nog steeds niet goed met de economie en daarnaast moet vooruitgelopen worden op de komende vergrijzing. Innovatie is het devies volgens Van Veen. Ook sprak zij haar dank uit naar de andere partners die deelnamen aan de Sociale Dialoog. Zij wees er weliswaar op dat de genomen besluiten in de Dialoog slechts de eerste stappen waren in de gewenste richting. Van Veen zegt in de komende ronde van de Dialoog te spreken over vernieuwing in het fiscale regime, het verminderen van bureaucratische processen voor starters van nieuwe bedrijven en stappen om de vergrijzing tegen te gaan. De KvK zelf wil in het komende jaar onder meer starters helpen, niet alleen met informatie en cursussen, maar door het proces tot het starten van een nieuw bedrijf simpeler en sneller te maken. Van Veen meent dat de economische groei en diversificatie voor Aruba zal komen, 'niet door een of twee grote nieuwe bedrijven maar door honderden kleine'. De KvK gaat tevens de haar lijst van bedrijven en stichtingen digitaliseren. Ook wil zij de banden met de Europese Unie aanhalen.

Financiën en economie

Amigoe 26-10-10: 'Drastisch saneren overheidsfinanciën'

ORANJESTAD — Parlementariër Juan David Yrausquin (AVP) vindt dat er 'drastische maatregelen' moeten worden genomen om de openbare financiën te saneren.

Hij zegt dat zonder het sociaal akkoord de financiële positie van het Land er aanzienlijk slechter uit zou zien, maar dat er meer nodig is om het financieringstekort de komende jaren op te lossen. "Zonder rekening te houden met de eenmalige inkomsten van de overeenkomst met olieraffinaderij Valero, zouden we nu al uitkomen op een begrotingstekort van 400 miljoen florin", aldus Yrausquin. "De pensioenregeling voor ambtenaren kost Aruba volgend jaar alleen al 150 miljoen florin extra. Een onbetaalbaar bedrag dat een financiële ramp voor ons land zou inhouden." Aan de andere kant, zo zegt de parlementariër, zijn bepaalde maatregelen van de regering om de vermindering van bbo (omzetbelasting) op te vangen, nog niet geïmplementeerd. Bovendien is volgens Yrausquin de economische situatie nog niet erg verbeterd. "We zien tekenen van herstel, maar de overheidsopbrengsten dalen nog steeds." De staatsschuld bedroeg in 2009 ruim 2,2 miljard florin. Dat is volgens de politicus 48,4 procent van het bruto binnenlands product van ons land. Tijdens

de behandeling van de begrotingen van 2010 in de Staten is besloten om in de komende drie jaar het begrotingstekort met 75 miljoen florin per jaar te verminderen. In de komende weken wordt de begroting van 2011 in de Staten aangeboden. Deze is overigens al twee maanden te laat, zo besluit Yrausquin.

Amigoe 27-10-10: 'Raffinaderij startklaar halverwege december'

SAN NICOLAS — De raffinaderij van Valero in San Nicolas is halverwege december gereed om de productie weer te hervatten. Dat heeft de hoogste baas van Valero, Bill Klesse, gisteren laten weten bij de presentatie van de cijfers van het derde kwartaal van dit jaar.

Of de raffinaderij dan ook weer daadwerkelijk de productie hervat, blijft nog onzeker. Navraag bij het hoofd Voorlichting van het olieconcern, Bill Day, wijst uit dat de eindbeslissing ook pas halverwege dan wel eind december wordt genomen. De uitspraak van Klesse heeft vooral te maken met de grote onderhoudsbeurt die in juni van dit jaar startte en in december dus wordt afgerond. Aanvankelijk zou de raffinaderij in september de productie weer hervatten, nadat Valero vorig jaar juli door lage winstmarges en de bbo-belasting de raffinaderij sloot. Al gauw werd duidelijk dat de markt er in september nog niet gunstig uitzag, waarna besloten werd om de onderhoudswerkzaamheden te verlengen naar het eind van het jaar.

Als de marktontwikkelingen van nu zich blijven doorzetten, heeft Valero volgens Day wel 'als doel' om de raffinaderij te herstarten om 'dan wel break even dan wel winstgevend' te opereren. De eindbeslissing wordt echter dus genomen nadat de onderhoudswerkzaamheden in december zijn afgerond. Met de grote onderhoudsbeurt werd in juni van dit jaar gestart om in september weer de productie te hervatten. Dit nadat de raffinaderij in San Nicolas vanwege lage winstmarges en het conflict over de bbo-belasting vorig jaar juli de deuren sloot. In september werd de productie echter niet hervat en de onderhoudsbeurt verlengd tot eind van het jaar.

Aardgas

Valero is met de overheid en WEB nu ook druk bezig met de overstap naar aardgas als energiebron. Hiermee willen de partijen de uitstoot van milieuvriendelijke stoffen verminderen, maar ze willen ook minder afhankelijkheid zijn van olie als energiebron. Valero heeft overigens geen plannen om filters op de schoorstenen te plaatsen om zo ook de luchtvervuiling aan te pakken, zegt Day. Er zijn ook geen gesprekken hierover gevoerd met de overheid. Energie-minister Mike de Meza (AVP) liet zich een paar weken geleden, tijdens de conferentie Green Aruba over groene energiemogelijkheden, ontvallen dat de overheid met dergelijke milieumaatregelen wel van plan is om de luchtvervuiling van Valero aan te pakken. De overheid streeft ernaar om de luchtvervuiling van onder meer de raffinaderij binnen een aantal jaar met 70 procent te verminderen.

In de plus

Uit de gisteren bekendgemaakte cijfers blijkt dat Valero weer in een stijgende lijn zit na het verlies van vooral vorig jaar. De inkomsten uit de lopende bedrijfsactiviteiten in het derde kwartaal van dit jaar waren 292 miljoen dollar tegenover een verlies van 343 miljoen dollar in hetzelfde kwartaal vorig jaar. Over de afgelopen negen maanden steeg het aandeel Valero naar 1,27 dollar tegenover 0,32 dollar per aandeel in dezelfde periode vorig jaar. Ook de winstmarges per vat olie verbeterden met 2,79 dollar naar 7,87 dollar per vat. Klesse laat weten dat de vooruitzichten voor het vierde kwartaal ook gunstig zijn. Belangrijkste prioriteit voor Valero, zegt hij, blijft overigens kostenbesparing. Tot nu toe leverde dat een besparing op van 140 miljoen dollar en het bedrijf wil dit jaar in totaal 185 miljoen dollar aan kosten besparen.

Valero heeft in totaal veertien raffinaderijen die zo'n 2,7 miljoen vaten per dag produceren.

Diversen

Amigoe 01-10-10: 'Aruba ideaal voor zonne-energie'

ORANJESTAD — Aruba kan tien procent van haar stroomvoorziening uit zonnecellen halen, en het uitbaten van windenergie het beste kan worden overgelaten aan bedrijven die hierin zijn gespecialiseerd. Het gebruik van fossiele brandstoffen zal hier waarschijnlijk nooit helemaal worden stopgezet. Dit zijn drie van de meest belangrijke stellingen die gisteren te horen waren tijdens de tweede dag van de conferentie Green Aruba.

Terwijl het buiten hard regende, startte binnen in Renaissance Convention Center de tweede dag van de conferentie met lezingen over de mogelijkheden van zonne-energie. Brian Ashley van zonnecellenfabrikant Suniva gaf aan dat de geografische ligging van Aruba ideaal is voor zonne-energie. De intensiteit van het zonlicht is bijvoorbeeld beter dan op de evenaar, waar de zon weliswaar op kortere afstand van de aarde ligt, maar waar door het draaien van de aarde meer storende stofdeeltjes in de atmosfeer zijn. Zonnecellen worden steeds efficiënter en goedkoper. Momenteel staat de maximale efficiëntie op 18 procent, maar eind volgend jaar wordt de 20 procent bereikt. Hoe efficiënter de cellen, hoe minder ruimte ze innemen. Hoe lager de kosten, hoe meer ze kunnen worden gebruikt. Aruba zal voor haar energievoorziening altijd gebruik blijven maken van fossiele

brandstoffen, zo stelt Ashley. Een combinatie van wind- en zonne-energie is volgens hem het meest haalbare, samen met fossiele brandstof.

Zonnepanelen

Wim Sinke, als professor verbonden aan de Universiteit van Utrecht, stelt dat zonne-energie door de steeds lagere kosten en hogere effectiviteit één van de belangrijkste omkeren wereldwijd teweegbrengen. Een wereldwijde conversie (althans voor een deel) naar alternatieve stroom. Deze zogeheten 'mainstreaming' van zonne-energie zal volgens de internationale energieautoriteit IEA ervoor zorgen dat in 2050 10 procent van de totale elektriciteitsproductie op aarde via zonnecellen zal plaatsvinden. Volgens Sinke kan Aruba al op korte termijn als doel stellen om in 10 procent van haar stroomvoorziening te voorzien via zonnepanelen. Door panelen op de daken van alle overheidsgebouwen te zetten, maar ook op daarvoor aangewezen velden. Zo kan een capaciteit worden bereikt met een piek van 50 megawatt.

Windmolens

De uitbater van de windmolens van Vader Piet, Henk Hutting, zei dat het voor een klein eiland als Aruba weinig zin heeft om zelf windmolens aan te schaffen en uit te baten. "Laat het aan een aanbieder over. Laat die aanbieder ook werken voor zijn geld en de beste plek uitzoeken voor de molens. Maar belangrijker nog, laat de bureaucratie achterwege." Hutting roemde het feit dat de regering destijds ervoor zorgde dat de vergunningen voor Vader Piet 'al binnen twee tot drie dagen' gereed waren. De huidige regering kondigde gisteren aan een tweede veld met windmolens te willen plaatsen. Hutting ziet zelfs mogelijkheden voor een derde veld. Dat de windmolens in de stroomvoorziening een aandeel van gemiddeld 20 procent zullen hebben, ziet hij niet als een directe besparing. "Zie het als een garantie dat 20 procent niet meer wordt beïnvloed de olieprijs. Dat kan dus 40 of zelfs 60 procent worden."

Premier Mike Eman (AVP) gaf in gesprek met Amigoe te kennen dat het land momenteel voor zowel wind- als zonne-energie kiest. De regering wil kijken naar de mogelijkheid om vijf megawatt stroom op te kunnen wekken door afvalverwerking. "Maar op gegeven moment moeten wij gaan kiezen, denk ik.

Dat zonnepanelen op het punt staan om echt door te breken als energiebron is een aspect dat wat we later nog kunnen overwegen", aldus premier Eman.

Amigoe 05-10-10: Gore niet betrokken bij onderzoekscentrum

ORANJESTAD — Het is de Arubaanse regering niet gelukt om Al Gore zover te krijgen dat hij deelneemt aan de oprichting van een onderzoekscentrum voor duurzame energie op Aruba. Wel zegt premier Mike Eman (AVP) dat de voormalige Amerikaanse vicepresident wellicht bereid is om, wanneer dit centrum er eenmaal is, eraan bij te dragen.

De premier hoorde van de Nederlander Wubbo Ockels, die al wel zijn volledige medewerking aan het centrum heeft toegezegd, dat hij zal proberen om Gore alsnog aan boord te krijgen. Daarnaast volgen gesprekken met de Technische Universiteit Delft, waaraan Ockels is verbonden en onderzoeksorganisatie TNO om hen ook betrokken te krijgen bij de oprichting van het onderzoekscentrum. "Ik denk dat dit hoogstwaarschijnlijk de partners zullen zijn met wie wij dit instituut gaan oprichten. Met hun geloofwaardigheid kunnen zij nieuwe partners aantrekken", aldus Eman.

Een beoogde termijn voor de oprichting en bouw van het instituut - bedoeld voor onderzoek naar wind-, zonne- en waterkrachtenergie - is er nog niet. Eman heeft wel de buurt achter het windturbinepark van Vader Piet als locatie op het oog. Het centrum gaat zich niet alleen bezighouden met onderzoek. Ook moeten ook faciliteiten komen, waaronder een aula waarin zogeheten accredited courses gegeven zullen worden. "Hierbij is TU Delft een belangrijke partner", aldus de premier. Daarnaast kunnen scholieren er voorlichting krijgen over duurzame energie en klimaatverandering.

Dilemma

Normaal gesproken is Al Gore een uitgesproken opponent van oliemaatschappijen en hun lobbies. Tijdens zijn toespraak omzeilde hij deze kwestie echter nagenoeg volledig. Toen Amigoe vanuit de zaal de vraag stelde wanneer het ideale moment zou komen om eventueel van het gebruik van de raffinaderij af te stappen, gaf Gore als antwoord dat dit volledig aan de Arubaanse overheid ligt. Eman: "Gore gaf geen direct antwoord op de vraag omdat, vermoed ik, hij zelf ook ziet dat elke gemeenschap te maken heeft met dilemma's waarin men moet kiezen tussen werkgelegenheid en een schoon milieu. Het is niet voor niets dat bepaalde landen het verdrag van Kopenhagen niet hebben getekend. Dat is niet omdat zij tegen een schoon milieu zijn, maar omdat zij ook banen en welvaart willen voor hun bevolking. Wij hebben zelf een lange geschiedenis met de olieraffinaderij. Wat mij in ieder geval gemoedrust geeft, is het feit dat we hard werken aan een conversie van de raffinaderij naar aardgas, zodat de uitstoot in ieder geval een stuk lager is." Volgens Eman heeft Gore zelf tegen hem gezegd dat dit in ieder geval een mooie tussenoplossing is. De premier weet nog niet wat de volgende stap voor de raffinaderij zou moeten zijn en wanneer deze stap zal moten worden genomen. "Wel is het zo, zeker gezien de huidige economie, dat we ondanks onze passie voor het milieu moeten kiezen voor onze mensen."

Amigoe 06-10-10: Universiteit praat over diplomatie Aruba

ORANJESTAD — De Universiteit van Aruba (UvA) heeft onlangs een ronde tafeldialoog gehouden over de internationale diplomatie van Aruba in het Koninkrijk der Nederlanden.

In het bijzonder ging men in op de handelsrelatie met de Verenigde Staten. De dialoog werd gehouden in samenwerking met de regering, overheidsinstanties en andere organisaties.

Ryan Peterson leidde de dialoog. Als inleiding verhaalde hij in het kort over de geschiedenis en uitdagingen van internationale diplomatie in een veranderende wereld. Ook gaf hij aan hoe landen met nieuwe uitdagingen omgaan. De diplomatie en het internationale imago van Aruba worden bijvoorbeeld al verscheidene jaren ontwikkeld en beïnvloed door het toerisme, in het bijzonder die uit Amerika.

“Hoewel dit een essentieel punt blijft voor Aruba, zijn er meer mogelijkheden om de diplomatieke relaties te versterken en de economie te diversifiëren”, vindt Peterson. Om zijn stelling te illustreren, presenteerde hij een scenario waarin zowel toerisme als bestuur, cultuur, commercie, investeringen en het menselijk kapitaal zijn opgenomen. Deze elementen versterken, via integraal beleid, kan volgens Peterson leiden tot versterking van diplomatieke relaties.

De deelnemers aan de ronde tafeldialoog bekeken vier scenario's. Ook spraken zij over de voorwaarden en factoren voor versterking en het diversificatie van de Arubaanse diplomatie en economie. De conclusie was dat Aruba een expliciete strategie en visie nodig heeft om diplomatie uit te voeren op een proactieve en gecoördineerde wijze.

Aan het einde van de dialoog dankte Peterson alle deelnemers voor hun bijdragen en ideeën. Hij nodigde iedereen uit om in december weer mee te doen. Dan wordt namelijk weer een ronde tafeldialoog gehouden over hetzelfde onderwerp. De nadruk ligt dan echter op de uitvoering van de vier behandelde scenario's. De universiteit hoopt op deze manier te kunnen bijdragen aan een innovatieve diplomatie voor Aruba.

Amigoe 08-10-10: Regering stelt tot nu toe nog geen strengere milieunormen

ORANJESTAD — De regering wil meer regels voor milieubescherming. Vorige week kondigde de regering al een groot aantal maatregelen aan om het gebruik van groene energie te stimuleren. Wanneer Aruba een eigen milieuwet dan wel strengere regels krijgt voor bijvoorbeeld de uitstoot van vervuilde lucht, is niet bekend.

Premier Mike Eman (AVP) zei vorige week dat de regering 'met een paar dingen bezig is' om het milieu beter te beschermen. Eén daarvan is het vormen van een beschermd kust- en onderwatergebied, ofwel Marine Park. Er komt een nieuwe organisatie, vergelijkbaar met die van natuurpark Arikok, die regels vaststelt voor het gebruik van de kust en kustwateren. Die organisatie gaat ook controleren. Eman ziet daarnaast de vorige week aangekondigde importverlaging voor milieuvriendelijkere auto's en groene energieproducten als belangrijke milieubescherpende maatregelen voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.

Energieminister Mike de Meza (AVP) geeft toe dat naast de maatregelen voor groene energie ook de milieuwetgeving moet worden aangescherpt. “De gedachte was altijd dat, omdat we zo'n klein eiland zijn, onze vervuiling op wereldniveau niet significant van belang was. Bovendien was er nooit een druk op Aruba. Maar anno 2010 moeten we wel het milieu opvijzelen. Niet alleen voor de toeristen of de rest van de wereld, maar voor ons zelf ook. Als je bijvoorbeeld bij de hotels gaat zwemmen, dan voel je daar onder water het modderige zand. Dat zijn de gevolgen van slecht omgaan met het milieu.”

Kankerverwekkend

Ook ten aanzien van de uitstoot van vervuilende stoffen, zegt De Meza dat er regels gesteld gaan worden. De regering wil de uitstoot van broeikasgassen met 70 procent verminderen, maar wil dit vooral bereiken door het overstappen op andere, schonere energiebronnen. Wettelijke normen zijn niet gesteld, maar die gaan er volgens De Meza wel komen. Dat betekent volgens hem ook dat de regering om tafel gaat met Valero, om de milieueisen voor de raffinaderij in San Nicolas aan te scherpen. Hij sluit niet uit dat Valero dan ook meer filters moet gaan plaatsen om de uitstoot van vervuilde stoffen te verminderen. “Ik ben ervan overtuigd, net zoals de meeste mensen, dat er kankergevallen zijn op Aruba die volgens het patroon zijn als in andere landen of buurten waar zich raffinaderijen bevinden.” Uit de pijpen komen gevaarlijke stoffen, aldus de minister. “Benzeen is gewoon een carcinogeen (kankerverwekkende stof, red.), dat is een publiek geheim. Die uitstoot is gevaarlijk, net als h2s (waterstofsulfide, ruikt naar rotte eieren, red.) so2 (zwaveldioxide, red.) no2 en nox (stikstofoxiden, zorgen onder meer voor zure regen, red.). Dat moeten we verminderen.”

Amigoe 19-10-10: Nederlandse steun voor Arubaans voedingsbeleid

ORANJESTAD — Het Voedingscentrum van Nederland gaat Aruba helpen bij het ontwikkelen van een beleid voor gezonde voeding. De minister van Volksgezondheid en Sport, Richard Visser (AVP), heeft hierover onlangs gesprekken gevoerd in Den Haag.

In verband met deze samenwerking gaan twee medewerkers van het ministerie van Volksgezondheid binnenkort naar Nederland. In een tijdsbestek van twee weken krijgen zij advies en begeleiding bij het opzetten van de gezondheidsgids 'Healthy Living Guide' die Visser wil invoeren op Aruba.

De voedingsgids 'Zeilboot' die Visser eerder zelf al schreef, wordt gelegd naast die van Nederland. Vervolgens

wordt een nieuw beleid geschreven voor Aruba, wat een combinatie zal zijn van beide concepten. De bedoeling is om tot een zo goed mogelijk gebalanceerd eindproduct te komen. De gids wordt eerst geschreven in het Nederlands en daarna vertaald naar het Papiaments. Op die manier kunnen de meeste mensen op Aruba de gids lezen. "De Arubaanse regering wil al enige tijd een goed fundament creëren voor een gezond Aruba", zegt de woordvoerder van minister Visser. "We sporen mensen bijvoorbeeld aan om meer te bewegen, vooral jongeren. Maar voorlichting over goede voeding hoort er ook bij. Het publiek moet weten wat gezond is en wat niet." Het Arubaanse ministerie neemt graag voorbeeld aan het Voedingscentrum van Nederland. Deze organisatie zet zich al jaren in om onafhankelijke en betrouwbare informatie te verstrekken over gezond, veilig en bewust eten. De instantie richt zich zowel op consumenten als producenten. Doorlopend worden projecten en campagnes georganiseerd. Die gaan over gezonde en veilige voeding en voedselkwaliteit. Ook is er een website (voedingscentrum.nl) die dagelijks wordt voorzien van nieuwe informatie over gezond leven. Het Voedingscentrum probeert producenten, detailhandel en horeca zover te krijgen dat zij bij de promotie en samenstelling van hun producten rekening houden met de effecten op de gezondheid. Het uitgangspunt daarbij is om 'de gezonde keus de gemakkelijke keus' te laten zijn. Bovendien pleit het Voedingscentrum voor duidelijke etikettering. Niet alleen de ingrediënten en voedingswaarden moeten op de verpakking staan, maar ook bijvoorbeeld het land van herkomst en de productiewijze. De gedachte is dat alleen op die manier de consument daadwerkelijk een bewuste keuze kan maken. Het Voedingscentrum, in Den Haag, valt onder het Nederlandse ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Amigoe 20-10-10: Aruba krijgt eigen meteorologische dienst

ORANJESTAD — Aruba krijgt een eigen meteorologische dienst. Minister Otmar Oduber (AVP) van Toerisme en Transport heeft inmiddels opdracht gegeven om wetten op te stellen die de meteorologische dienst van Aruba, dat momenteel valt onder die van Curaçao, een volwaardige onafhankelijke status moeten geven.

Reden hiervoor is dat Aruba momenteel helemaal afhankelijk van de meteorologische dienst op Curaçao voor het verschaffen van informatie aan de bevolking en aan bewindslieden. "Tijdens verschillende bijeenkomsten en de laatste paar bipartieten heeft mijn ministerie duidelijk gemaakt dat het de visie van deze regering is om een onafhankelijke meteorologische dienst op Aruba te hebben", aldus minister Oduber.

De minister heeft vorige week een overeenkomst getekend met de Curaçaose minister Charles Cooper waarin staat aangegeven dat de samenwerking op meteorologisch gebied tussen de twee landen wordt voortgezet in de aanloop naar een eigen dienst voor Aruba. In deze periode zal Aruba, in tegenstelling tot voorheen, alvast een eigen vertegenwoordiging hebben in de internationale bond van meteorologische diensten.

De nieuwe meteorologische dienst krijgt een eigen kantoor en een eigen directeur. Desalniettemin gelooft minister Oduber dat Aruba, zolang er niet over eigen apparatuur wordt beschikt, in de toekomst diensten zal afnemen van de Curaçaose meteorologische dienst, evenals uit onder meer Puerto Rico. Het gaat volgens minister Oduber erop dat Aruba zelf kan kiezen van welke meteorologische dienst zij kan afnemen.

In 1986 werd met het invoeren van de Status Aparte op Aruba een protocol getekend tussen het land Aruba en de Nederlandse Antillen om samen een meteorologische dienst te starten.

"De samenwerking verliep wonderwel, maar Aruba heeft al vanaf het begin aangegeven een eigen meteorologische dienst te willen hebben", aldus Albert Martes, directeur van de Meteorologische Dienst van Curaçao.

Amigoe 21-10-10: Aruba vergrijst en ontgroent

ORANJESTAD — Aruba vergrijst in een snel tempo; 16 procent van de bevolking is ouder dan 60 jaar en het aantal kinderen onder de veertien is gedaald van 23 procent in 2000 naar 19 procent anno 2010. Voor 69 procent van de bevolking is het Papiaments de taal die ze thuis spreekt.

Dit zijn de eerste globale resultaten van het bevolkingsonderzoek Censo 2010, dat van 29 september tot 6 oktober werd gehouden.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maakt deze resultaten gistermiddag bekend op de Internationale Dag van de Statistiek. "We willen, door deze gegevens bekend te maken, laten zien dat CBS Aruba in staat is om op korte termijn dergelijke gegevens te analyseren", aldus directeur Martijn Balkestijn met gepaste trots. Hij benadrukte ook dat het om de eerste cijfers gaat en dat er achter de schermen voor Censo 2010 nog volop wordt gewerkt. Tijdens de volkstelling ging een aantal interviewers met laptops op pad. Dat leverde gegevens op van meer dan 5600 mensen. "Voor CBS is dit voldoende om van een steekproef te kunnen spreken. Dat betekent dat we op basis van deze gegevens uitspraken voor heel Aruba kunnen doen", aldus Balkestijn. CBS ziet dat de bevolkingssamenstelling van Aruba in de afgelopen zestig jaar behoorlijk is veranderd.

Oudste oudsten

Het aantal mensen van 60 jaar en ouder is substantieel gegroeid. De groep die CBS 'de oudste oudsten' noemt, mensen van 80 jaar en ouder, is het meest toegenomen. De leeftijdsgroep van 20 tot 39 jaar is kleiner geworden. Volgens CBS is dit niet alleen op Aruba een tendens, maar ook in landen om ons heen. Het onderzoeksbureau trekt op basis hiervan de conclusie dat Aruba in de komende jaren met veel sterfgevallen zal worden geconfronteerd.

Behalve vergrijzing heeft Aruba ook te maken met ontgroening. Hieronder wordt de afname van het geboortecijfer verstaan, waardoor het aandeel van jongeren in de bevolking afneemt. Zo is het aantal kinderen van 0 tot 14 jaar gedaald. Dat was in 2000 nog 23,2 procent en is anno 2010 19,5 procent.

Van de totale bevolking is 66 procent geboren op Aruba. Dat percentage is volgens CBS gelijk aan het vorige bevolkingsonderzoek. Het percentage inwoners dat geboren is in Nederland, Curaçao, Venezuela of de Verenigde Staten is iets gedaald. Het aantal inwoners dat geboren is in Colombia, steeg met bijna 9 procent.

Taal

Uit de eerste resultaten blijkt verder dat de meest gesproken taal op Aruba het Papiaments is. Dat is de spreektaal thuis voor 69 procent van de bevolking. Spaans volgt als tweede taal, met 13 procent. Daarnaast merkt CBS op dat het aantal mensen dat een andere taal spreekt (geen Papiaments, Spaans, Engels of Nederlands) stijgende is.

Het percentage van de bevolking dat aangeeft aanhanger te zijn van het katholieke geloof, is in 2010 bijna driekwart (73,4 procent). Dat is lager dan in voorgaande jaren. In 2000 gaf 80 procent aan katholiek te zijn en in 1991 was dat 86 procent. 6 procent van de bevolking gaf aan geen geloofsovertuiging te hebben.

CBS gaf tot slot ook op het gebied van onderwijs en vervoer enkele statistieken. Het opleidingsniveau van de bevolking is gestegen. CBS maakte nog niet bekend om welke opleidingsrichtingen het gaat, maar meldde wel dat 60 procent van de bevolking die op Aruba is geboren, na de basisschool een diploma heeft gehaald. In 2000 was dit nog 55 procent. Wie de wegen ervaart als drukker en voller, heeft het volgens het CBS goed. Het aantal gezinnen dat een auto heeft, is gestegen.

Natelling

CBS kan de volledige onderzoeksresultaten nog niet geven, omdat Censo 2010 nog niet is afgerond. Eerst moet er nog een natelling plaatsvinden. "Niet iedereen was in de periode van 29 september tot 6 oktober beschikbaar om aan het onderzoek mee te doen", aldus Balkestijn. "Deze mensen krijgen binnenkort een nieuwe kans om mee te werken." Een datum voor de start van de natelling heeft de CBS-directeur nog niet. "We zijn nog aan het inventariseren om hoeveel huizen het gaat en waar deze huizen zijn, zodat we de natelling goed kunnen organiseren." CBS verwacht komende week wel te kunnen zeggen wanneer de natelling van start gaat. Het streven is eind november.

CBS greep de Internationale Dag van de Statistiek, deze was gisteren, niet alleen aan om met de eerste censusgegevens te komen. Balkestijn wil ook benadrukken hoe belangrijk statistieken zijn voor een land.

"We hopen dat de mensen die nog niet hebben meegewerkt aan de census, inzien dat ook hun input van belang is." CBS-medewerkers gaan tijdens de natelling langs de huizen waar geen censo-sticker te zien, om de bewoners om hun medewerking te vragen. "Om ons werk te vergemakkelijken, vragen we iedereen om de sticker nog tot december te laten hangen." Mensen die nog niet zijn ondervraagd, maar wel hun medewerking willen verlenen, kunnen ook zelf contact opnemen met CBS om een afspraak te maken.

Geavanceerd

Statistieken vormen, aldus Balkestijn, de basis voor discussies, plannen en beleid van de regering. Toch had Aruba vroeger geen eigen CBS. Het eiland was afhankelijk van het CBS op Curaçao. "Op Aruba werden data verzameld, maar het controleren en analyseren gebeurde op Curaçao. Na 1986, toen Aruba de Status Aparte kreeg, kon het eiland haar eigen statistiekenbureau opzetten. We begonnen in 1991 met letterlijk één computer. Anno 2010 beschikken we over zeer geavanceerd computernetwerk, scanners en software. We kunnen daardoor snel en efficiënt te werk gaan", aldus Balkestijn. CBS werkt dagelijks aan cijfers over toerisme, export, Bruto Nationaal Produkt, onderwijs, gezondheidszorg, sociale zaken, werkgelegenheid, geografie en milieu. "Zonder deze data zouden de ontwikkeling op deze gebieden stagneren, omdat we dan niet weten hoe de zaken er voor staan."

Amigoe 28-10-10: Regering presenteert visie voor San Nicolas

ORANJESTAD — De regering wil San Nicolas veranderen in een soort Bourbon Street zoals die bestaat in New Orleans. Een stad met een bruisende ambiance waar dagelijks horden toeristen naar toe gaan. De kunst, aldus projectleider Stan Kuiperi, is om bij de renovatie van de wijk een goede afweging te maken tussen het 'oude en het nieuwe'.

De regering heeft haar visie voor San Nicolas samengevat in het plan voor een permanent festival. Dat is het

Caribbean Festival. De naam is een samentrekking van de Engelstalige woorden Caribbean (Caribisch) en Aruban (Arubaans). Het festival moet dan ook de Caribische en Arubaanse identiteiten vieren. Projectleider Stan Kuiperi, die werkt voor het ministerie van Algemene Zaken, presenteerde onlangs de plannen. De presentatie was bedoeld voor verschillende groepen belangstellenden. Onder de speciaal genodigden bevonden zich veel zakenmensen. De minister van Toerisme, Arbeid en Transport, Otmar Oduber (AVP) en de minister van Financiën, Utilities, Communicatie en Energie, Mike de Meza (AVP) waren er ook bij. Zij hielden korte toespraken over het belang van het behoud van cultuur en de economische ontwikkeling van wijken op Aruba, in het bijzonder San Nicolas. Kuiperi legde de aanwezigen vervolgens de hoofdlijnen van het plan voor. Aansluitend konden de aanwezigen vragen en opmerking aan hem richten. Ook was er gelegenheid om suggesties te geven.

Renovatieplan

Kuiperi wees op het belang van een goed afgewogen renovatieplan. Dit belang zit volgens hem voor een deel in de cultureel historische waarde die San Nicolas heeft voor Aruba. Die waarde moet hoog worden gehouden, omdat San Nicolas onderdeel is van het nationale erfgoed. Daarnaast mag de toeristische potentie van de wijk niet verloren gaan in kunstmatigheden. "Toeristen gaan de hele wereld rond en weten heel goed wat echt authentiek is, en wat niet", zei hij.

Het betekent dat San Nicolas wordt opgeknapt met behoud van de meest karakteristieke elementen van die wijk. Sommige typische 'eigenheden' zullen blijven bestaan. Daarbij valt te denken aan bepaalde gebouwen met een blijvende historische waarde, zoals de panden waarin White Star en Esquire waren gevestigd. Maar ook andere monumentale gebouwen, velen in kenmerkende art deco stijl, blijven bestaan. Hetzelfde geldt voor bepaalde uithangborden, muren, hekwerken, ramen en deuren. Daarnaast wordt in de lijn van dit beleid ook niet-materieel cultureel erfgoed geconserveerd. Voorbeelden van niet-materiële erfgoederen zijn cuisine en muziek. "In het nieuwe San Nicolas worden Arubaanse en Caribische schotels niet vervangen door hotdogs. Evenmin als rock and roll de plaats zal innemen van soca en calypso", aldus Stan Kuiperi. "Het doel is om het oude met het nieuwe te integreren, het lokale met het regionale, het karakteristieke met het toeristische. Elk facet van de renovatie wegen we heel bewust af."

De wijkvernieuwing van San Nicolas vindt plaats als onderdeel van het plan Bo Bario. De regering voert dit project uit in meerdere wijken verspreid in het land. De regering verwacht dat de samenleving een actieve rol zal spelen in de uitvoering van de plannen. De regering leidt de projecten, maar bedrijven, stichtingen en particulieren moeten er ook hun bijdrage aan leveren.

Amigoe 28-10-10: Samenwerking met Nederland over erkenning Arubaans diploma

ORANJESTAD — De ministeries van Onderwijs van Aruba en Nederland hebben een gezamenlijke afspraak gemaakt om opheldering te krijgen over de erkenning van Arubaanse diploma's. Het gaat met name om de havo- en vwo diploma's van jongeren die door Nederlandse onderwijsinstellingen niet automatisch worden erkend.

De minister van Justitie en Onderwijs, Arthur Dowers (AVP), maakte dit bekend tijdens de presentatie van een groot aantal plannen om problemen in het Arubaanse onderwijs aan te pakken. Het gaat vaak om problemen die al jaren bestaan en niet zijn aangepakt, aldus Dowers. Zoals dus de kwestie van de erkenning van Arubaanse diploma's in Nederland.

Tussen beide landen is nu een afspraak gemaakt, zegt de minister, die moet leiden tot een werkgroep. Deze werkgroep moet gaan inventariseren welke onderwijsprofielen Aruba gebruikt. Het doel is om tot een garantie te komen dat de diploma's gelijk worden getrokken, zodat Arubaanse jongeren straks geen problemen meer ondervinden bij een vervolgstudie in Nederland.

Aruba en Nederland hebben ook afgesproken dat er financiering komt voor studiebeurzen aan Arubaanse jongeren. Daarnaast kan Aruba financiering voor volwasseneneducatie verwachten. Het gaat niet alleen om cursussen, zegt de minister, maar ook om opleidingen die volwassenen (versneld) kunnen doorlopen om op die manier te kunnen doorgroeien. Het gaat bijvoorbeeld om mbo-opleidingen of het volgen van een traject voor ondernemerschap. De projecten zijn klaar zegt de minister, maar het is dus nog wachten op de financiële middelen.

Nieuwe mavo/havo school

De plannen voor een nieuwe middelbare school voor havo en vwo zijn verder aangepast. De vorige regering wilde dat deze nieuwe school in Noord zou komen. Na een revaluatie en gesprekken met het onderwijsveld heeft de huidige minister van Onderwijs besloten dat het niet havo/vwo moet worden, maar dat een mavo/havoschool beter aansluit aan de behoefte. Het project wordt nog in deze regeerperiode uitgevoerd, zo belooft Dowers. Extra mavo'scholen zijn vooral nodig in Noord en Paradera. "Kinderen hoeven dan niet meer hiervoor naar Oranjestad te komen." De nieuwe havo-opleiding moet verder zorgen voor ontlasting van Colegio Arubano in Oranjestad. Deze school kampt al jaren met te volle klassen.

Ook in het speciaal onderwijs zijn er zaken die volgens de minister dringend geregeld moeten worden. Voor basisschoolkinderen die speciaal onderwijs nodig hebben, zijn onvoldoende onderwijsmogelijkheden. Dat geldt ook voor leerlingen die naar het voorgezet onderwijs willen. EPB vangt een deel van deze kinderen nu op, maar er zijn ook leerlingen die buiten de boot vallen, aldus de minister. Een groep docenten heeft zich volgens Dowers al enthousiast getoond om met oplossingen te komen.

Amigoe 30-10-10: Innovatieconferentie KvK: 'Nieuwe impulsen hard nodig om te overleven'

ORANJESTAD — Arubaanse bedrijven moeten nieuwe ontwikkelingen omarmen en risico's durven nemen. Het eiland loopt achter, niet alleen op het gebied van innovatie, maar ook bij basiszaken zoals gelijkheid tussen man en vrouw op de werkvloer. Dit zijn enkele conclusies die kunnen worden getrokken uit de eerste innovatieconferentie van de Kamer van Koophandel (KvK).

KvK hield gistermiddag In Renaissance Convention Center haar eerste zogeheten innovatieconferentie. Het doel van deze bijeenkomst is het om bedrijfsleiders aan te zetten tot denken over nieuwe manieren van zakendoen en nieuwe ideeën implementeren in hun bedrijf. De minister van Economische Zaken, Sociale Zaken en Cultuur, Michelle Winklaar (AVP), opende de conferentie. In haar toespraak zette zij uiteen hoe landen tijdens de economische crisis alsnog konden doorgroeien, juist door nadruk te leggen op werkkrachten. De minister wees erop dat IJsland en andere landen in Noord-Europa hierin vooroplopen. Vrouwen verdienen daar hetzelfde salaris als mannen en dat is volgens Winklaar een teken dat zij wel degelijk investeren in hun mensen, wat uiteindelijk ook goede resultaten op de lange termijn oplevert. Het bedrijfsleven en de overheid in die landen zoeken elkaar actief om samen te werken en dat is volgens de minister de weg die Aruba ook moet inslaan.

Diversificatie

KvK-voorzitter Sheila van Veen wees er tijdens het jaarlijkse zakendiner van KvK, vorig weekend, al op dat Aruba echte stappen moet ondernemen om haar economie te diversifiëren. Van Veen herhaalde gistermiddag wederom dat diversificatie op Aruba niet een kwestie zal zijn van één of twee grote nieuwe bedrijven, maar van honderden kleine, met bedrijfsleiders die lef en visie tonen. Ze gaf aan dat de conferentie vooral bedoeld was 'om het gesprek op gang te brengen'. Ze gaf een voorzet met de suggestie dat het zorgtoerisme verder kan worden ontwikkeld en dat we de vergrijzing tegemoet moeten. "Kan Aruba bijvoorbeeld niet het meest rolstoelvriendelijke eiland in de regio worden?", vroeg van Veen zich hardop af. Ook gaf zij aan dat Aruba nog altijd een logistieke 'hub' voor de regio kan worden.

De minister van Financiën, Utilities, Communicatie en Energie, Mike de Meza (AVP), vertelde in zijn toespraak wat de Arubaanse regering heeft gedaan om Aruba groener te maken en wat nog op stapel staat. Vanaf 1 januari 2011 worden de stroomtarieven aangepast en krijgen particulieren en bedrijven de kans om een lager tarief te betalen naar gelang zij minder verbruiken. Ook wordt de koop van elektrische en hybride auto's gestimuleerd door de invoerrechten hierop flink te verlagen. "Dit kan vooral voor bedrijven met een wagenpark zeer aantrekkelijk zijn", zo liet De Meza na afloop van zijn toespraak weten aan Amigoe.

Nieuwe Nieuwe Economie

Voordat het panel en het publiek met elkaar aan de slag gingen, presenteerde de decaan van de Universiteit van Aruba, Ryan Peterson wereldwijde trends voor ondernemers. Het accepteren en faciliteren van een nieuwe generatie werknemers - die qua uiterlijk en omgang informeler is dan voorgaande generaties en die vloeiend is in nieuwe technologieën - is volgens Peterson van belang. Hij wees ook op het belang van sociale media. Facebook is volgens hem de derde grootste natie ter wereld, na China en India. Aruba loopt zo'n vijftien jaar achter qua servicetechnologieën. Daar is een grote inhaalslag in te maken. Bedrijven moeten zich sneller kunnen aanpassen aan veranderingen in de economie. De grote autofabrikanten in de Verenigde Staten konden dat niet en kregen daarom ook de hardste klappen. Volgens Peterson is het het moeilijkst om te leren 'de ogen te openen' en er niet meer van uit te gaan dat wat in voorgaande jaren (of decennia) een goede koers was voor je bedrijf nu nog steeds dezelfde resultaten zal opleveren. Flexibiliteit, risico's durven nemen en aanpassingsvermogen zijn het devies om te overleven in de 'Nieuwe Nieuwe Economie'.